Európsky parlament
2019-2024

Výbor pre rybárstvo

2022/0195(COD)

26.5.2023

STANOVISKO

Výboru pre rybárstvo

pre Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín

k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o obnove prírody
(COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD))

Spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko: Caroline Roose

(*) Pridružený výbor – článok 57 rokovacieho poriadku

PA_Legrej

STRUČNÉ ODÔVODNENIE

Medzivládna platforma pre biodiverzitu a ekosystémové služby (IPBES) vydala v roku 2019 celosvetovú výstrahu: „Stav prírody sa celosvetovo zhoršuje tempom, ktoré v histórii ľudstva nemá obdoby, a miera vyhynutia druhov sa zrýchľuje, čo má už teraz vážny vplyv na ľudské populácie na celom svete[1].“ V tejto správe sa však tiež uvádza, že ešte nie je neskoro konať za predpokladu, že sa bude konať rýchlo s cieľom zachovať a obnoviť prírodu.

V správe Európskej environmentálnej agentúry z roku 2019 s názvom Správy o morskom prostredí II (Marine messages II)[2] sa zdôraznila naliehavá potreba prijať opatrenia na obnovu morských ekosystémov, najmä na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy a zastavenie kolapsu biodiverzity. Osobitná správa Európskeho dvora audítorov z roku 2020 s názvom Morské prostredie: EÚ ponúka rozsiahlu ochranu, ale povrchnú[3] zhodnotila existujúce právne predpisy a ukázala, že „pravidlá EÚ na ochranu základných ekosystémov a biotopov im neumožnili regeneráciu“.

V hodnotení stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020 sa dospelo k záveru, že EÚ nedosiahla cieľ obnoviť aspoň 15 % degradovaných ekosystémov do roku 2020. Je teda logické, že obnova ekosystémov je jednou z priorít stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030.

Navrhované nariadenie umožňuje zmenu prístupu. V súlade s požiadavkou Parlamentu sa v ňom stanovuje niekoľko záväzných cieľov v oblasti obnovy ekosystémov. Členské štáty budú musieť splniť tieto ciele vypracovaním národných plánov obnovy prírody, ktoré by mali umožniť vykonávanie čo najbližšie k príslušným územiam.

Článok 5 návrhu sa priamo týka morských ekosystémov, a teda odvetvia rybárstva. Spravodajkyňa sa rozhodla nezaoberať sa v tomto návrhu stanoviska článkami 4 a 6 až 10, ktoré sa týkajú iných ekosystémov. Treba však poznamenať, že obnova týchto ekosystémov (pobrežné ekosystémy, vodné toky) bude mať pravdepodobne pozitívny vplyv na morský rybolov, napríklad skoncovaním so znečisťovaním, ktoré ovplyvňuje morské ekosystémy, alebo obnovou neresísk a odchovní, kde sa rozmnožujú určité morské druhy.

Obnova morských ekosystémov ide ruka v ruke s cieľmi spoločnej rybárskej politiky (SRP). Bez ekosystémov v dobrom stave nemôžu existovať populácie rýb v dobrom stave, a teda žiadna rybolovná činnosť. Obnova degradovaných morských ekosystémov zohráva kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní dlhodobej udržateľnosti rybolovných činností. Je plne v súlade s koncepciou ekosystémového riadenia rybárstva stanoveného v SRP.

Obnova ekosystémov si bude vyžadovať zavedenie opatrení priestorovej ochrany. Nedávna štúdia tematickej sekcie Európskeho parlamentu o nákladoch a prínosoch opatrení priestorovej

[1] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services.
[2] Správa agentúry EEA č. 17/2019 Správy o morskom prostredí II: Zamerať kurz smerom k čistým, zdravým a produktívnym moriam zavedením ekosystémového- prístupu.
[3] Osobitná správa Európskeho dvora audítorov č. 26/2020: Morské prostredie: EÚ ponúka rozsiahlu, ale povrchnú ochranu.

ochrany prijatých pre riadenie rybárstva[4] ukázala, že zavedenie takýchto opatrení je hospodársky prínosné pre odvetvia rybolovu a akvakultúry, umožňuje stabilizáciu úlovkov tam, kde klesajú, a je sprevádzané vytváraním pracovných miest a zvýšením príjmov pre drobných rybárov.

Spravodajkyňa preto podporila všeobecný prístup k návrhu nariadenia a chce upriamiť pozornosť najmä na štyri body.

CIELE OBNOVY

V návrhu nariadenia sa stanovujú ciele pre plochu, na ktorej sa majú zaviesť opatrenia na obnovu. Hoci tieto ciele v oblasti prostriedkov majú tú výhodu, že sú ľahko merateľné, musia ich sprevádzať ciele týkajúce sa výsledkov. Na základe uznesení Európskeho parlamentu, odporúčaní Medzinárodnej únie na ochranu prírody (IUCN) a stratégie EÚ v oblasti biodiverzity spravodajkyňa navrhuje cieľ obnoviť aspoň 30 % poškodených morských ekosystémov do roku 2030, 60 % do roku 2040 a 90 % do roku 2050. V záujme dosiahnutia cieľov v oblasti výsledkov spravodajkyňa tiež navrhuje zvýšiť ciele týkajúce sa prostriedkov.

Vykonávanie opatrení na obnovu morských ekosystémov

Obnova morských ekosystémov sa líši od obnovy iných druhov ekosystémov v dôsledku nadnárodného charakteru morských ekosystémov. V Zmluve o fungovaní Európskej únie sa stanovuje, že Únia má výlučnú právomoc v oblasti ochrany morských biologických zdrojov. Hoci členské štáty budú môcť na vnútroštátnej úrovni prijať potrebné opatrenia na vykonávanie svojho národného plánu obnovy pre iné ekosystémy, v prípade morských ekosystémov to bude možné len zriedka.

Európska komisia sa rozhodla, že pri prijímaní opatrení na obnovu bude vychádzať z existujúcich nástrojov SRP, najmä z článkov 11 a 18 základného nariadenia o SRP (nariadenie (EÚ) č. 1380/2013).

Mechanizmy zavedené v rámci SRP znamenajú, že každý členský štát, ktorý má záujem na riadení rybolovných činností, ktorých sa týka ochranné opatrenie, musí s týmto opatrením súhlasiť. Táto požiadavka jednomyseľnosti komplikuje prijímanie opatrení, ktoré sú však potrebné. V roku 2020 Európsky dvor audítorov preukázal, že za sedem rokov bol tento postup úspešný len vo veľmi obmedzenom počte prípadov.

Existuje teda reálna hrozba, že štáty, ktoré zahrnuli ochranné opatrenia do svojho národného plánu obnovy prírody, ich nebudú môcť vykonávať, ak proti nim namieta iný štát. Opatrenia potrebné na dosiahnutie cieľov stanovených v nariadení by sa mohli zablokovať.

S cieľom predísť takejto situácii by sa mala podporovať spolupráca medzi členskými štátmi pri príprave ich národných plánov obnovy. Štáty by tiež mali mať možnosť predkladať spoločné odporúčania spolu s návrhom plánu obnovy. Po prijatí konečného plánu obnovy by sa členským štátom mala stanoviť lehota 12 mesiacov na predloženie spoločných odporúčaní, ak ešte neboli predložené. Napokon, v prípade blokovania by Európska komisia mala mať možnosť uplatniť

[4] Costs and benefits of spatial protection measures as tools for fisheries management (Náklady na opatrenia priestorovej ochrany a ich prínosy ako nástrojov na riadenie rybárstva), PE 733.087 - júl 2022.

postup pre naliehavé prípady stanovený v základnom nariadení o SRP.

Druhy, ktorých biotop je potrebné obnoviť

Zoznam druhov, ktorých biotop je potrebné obnoviť (príloha 3) obsahuje približne dvadsať druhov a má niekoľko nedostatkov. Spravodajkyňa sa domnieva, že zoznam by sa mal rozšíriť tak, aby zahŕňal ďalšie druhy, pričom by sa doplnili druhy klasifikované ako kriticky ohrozené alebo ohrozené podľa kategórií IUCN, ako aj komerčné druhy, ktorých obnova biotopov by zlepšila stav týchto populácií a z dlhodobého hľadiska by prospela rybárom.

Transparentnosť a zapojenie zainteresovaných strán

Úspešné vykonávanie tohto nariadenia bude vo veľkej miere závisieť od zapojenia miestnych komunít vrátane rybárov do obnovy morských ekosystémov. Spravodajkyňa sa domnieva, že by sa mali posilniť ustanovenia o konzultáciách so zainteresovanými stranami a transparentnosti uvedené v návrhu nariadenia. Potrebná je aj častejšia aktualizácia národných plánov obnovy, aby bolo možné čo najskôr zohľadniť údaje a hodnotenia, ktoré budú k dispozícii.

Výbor pre rybárstvo vyzýva Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín, aby ako gestorský výbor navrhol zamietnutie návrhu Komisie.

POSTUP – VÝBOR POŽIADANÝ O STANOVISKO

Názov	Obnova prírody
Referenčné čísla	COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD)
Gestorský výbor Dátum oznámenia na schôdzi	ENVI 4.7.2022
Výbor, ktorý predložil stanovisko Dátum oznámenia na schôdzi	PECH 4.7.2022
Pridružené výbory – dátum oznámenia na schôdzi	24.11.2022
Spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko dátum vymenovania	Caroline Roose 15.9.2022
Prerokovanie vo výbore	30.11.2022 24.1.2023
Dátum prijatia	24.5.2023
Výsledok záverečného hlasovania	+: 15 –: 13 0: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, François-Xavier Bellamy, Isabel Carvalhais, Maria da Graça Carvalho, Asger Christensen, Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Niclas Herbst, Jan Huitema, France Jamet, Predrag Fred Matić, Caroline Roose, Bert-Jan Ruissen, Marc Tarabella
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Martin Hlaváček, Ska Keller, Gabriel Mato, Raffaele Stancanelli, Lucia Vuolo, Stéphanie Yon-Courtin
Náhradníci (čl. 209 ods. 7) prítomní na záverečnom hlasovaní	Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, Marco Campomenosi, Clare Daly, Gilles Lebreton, Mick Wallace

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

15	+
ECR	Bert-Jan Ruissen, Raffaele Stancanelli
ID	Marco Campomenosi, France Jamet, Gilles Lebreton
PPE	Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, François-Xavier Bellamy, Maria da Graça Carvalho, Niclas Herbst, Gabriel Mato, Lucia Vuolo
Renew	Asger Christensen, Martin Hlaváček, Jan Huitema

13	-
NI	Marc Tarabella
Renew	Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Clara Aguilera, João Albuquerque, Pietro Bartolo, Isabel Carvalhais, Predrag Fred Matić
The Left	Clare Daly, Mick Wallace
Verts/ALE	Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Ska Keller, Caroline Roose

0	0

Vysvetlenie použitých znakov:
+ : za
- : proti
0 : zdržali sa hlasovania